

Številka: 018-066/2023-3

Datum: 23. 6. 2023

SKLEP

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: Državna revizijska komisija) je na podlagi 39. in 70. člena Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/2011 in spremembe; v nadaljevanju: ZPVPJN), v senatu Andraža Žvana kot predsednika senata, Sama Črveka kot člana senata in dr. Mateje Škabar kot članice senata, v postopku pravnega varstva pri oddaji javnega naročila »*Pisarniška pohištvena oprema in stoli – okoljsko manj obremenjujoče blago*«, na podlagi zahtevka za revizijo, ki ga je vložil vlagatelj SITKOMP, d. o. o., Dekani 31 b, Dekani (v nadaljevanju: vlagatelj), zoper ravnanje naročnika Republika Slovenija, Ministrstvo za obrambo, Vojkova cesta 56, Ljubljana (v nadaljevanju: naročnik), 23. 6. 2023

odločila:

Zahtevku za revizijo se ugodi in se razveljavi odločitev naročnika o zavrnitvi vseh ponudb v sklopu 1, kot je razvidna iz dokumenta »*Odločitev o oddaji javnega naročila MORS 347/2021 - ODP*« št. 430-389/2021-55 z dne 17. 5. 2023.

Obrazložitev:

Naročnik je obvestilo o javnem naročilu v postopku oddaje javnega naročila »*Pisarniška pohištvena oprema in stoli – okoljsko manj obremenjujoče blago*« objavil 27. 12. 2022 na portalu javnih naročil, pod št. objave JN008637/2022-B01, in 28. 12. 2022 v Dodatku k Uradnemu listu Evropske unije, pod št. objave 2021/S 250-730477. 17. 5. 2023 je naročnik na portalu javnih naročil objavil dokument »*Odločitev o oddaji javnega naročila MORS 347/2021 - ODP*« št. 430-389/2021-55 z dne 17. 5. 2023 (v nadaljevanju tudi: odločitev o zavrnitvi vseh ponudb), s katerim je ponudnike obvestil, da v sklopu 1 – stoli naročila ne bo oddal nobenemu ponudniku.

V obrazložitvi odločitve o zavrnitvi vseh ponudb je naročnik navedel, da je 23. 2. 2023 sprejel odločitev, s katero je okvirni sporazum v sklopu 1 sklenil z vsemi ponudniki, ki so oddali pravočasne ponudbe, hkrati pa je za prvo obdobje naročilo dodelil ponudniku HI-PO, d. o. o., Brezje pri Grosupljem 32, Grosuplje. Na podlagi prejetih pozivov za spremembo odločitve je naročnik 7. 3. 2023 razveljavil odločitev z dne 23. 2. 2023 in postopek vrnil v fazo ponovnega ocenjevanja ponudb. Po ponovnem pregledu tehničnih zahtev in pridobitvi mnenja Službe za varnost in zdravje pri delu je naročnik ugotovil, da so tehnične specifikacije neustrezne. Pri

pisarniškem stolu pod številko 1 - Pisarniški stol (operativni) in pisarniškem stolu pod številko 2 - Pisarniški stol za močnejše (operativni) je naročnik s tehničnimi opisi opisal delovni stol, v navedbi za stol pa je navedel »OPERATIVNI«, za katerega so opisi iz zahteve bistveno drugačni. Pri stoli pod številkami 1, 2 in 3 je bila neustrezna tehnična zahteva za stole, in sicer nastavitve napetosti hrbtnega naslona glede na težo uporabnika, ki je ni mogoče presojati, neustrezna pa je bila tudi tehnična zahteva »sinhro mehanizem z gugalno funkcijo«, saj bi se morala beseda »gugalno« nadomestiti z izrazom »elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbtna«. Kot je še pojasnil naročnik, na podlagi tehničnih specifikacij, ki določajo zahtevane značilnosti blaga, ni mogel ponovno presojati in ocenjevati ponudb, zato je na podlagi petega odstavka 90. člena Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/2015 in spremembe; v nadaljevanju: ZJN-3) zavrnil vse ponudbe, naročilo pa namerava ponoviti, vendar s spremenjenimi tehničnimi zahtevami.

Zoper odločitev o zavrnitvi vseh ponudb v sklopu 1 je vlagatelj 23. 5. 2023 pravočasno vložil zahtevek za revizijo, s katerim predlaga, naj se razveljavi izpodbijana odločitev, naj se postopek vrne v fazo ponovnega pregleda in naj se njega izbere kot najugodnejšega ponudnika. V zahtevku vlagatelj opisuje potek postopka in navaja, da je naročnik z odločitvijo z dne 23. 2. 2023 za vse ponudnike že ugotovil, da ne obstajajo razlogi za izključitev, da izpolnjujejo vse pogoje za sodelovanje ter da ponudbe ustrezajo potrebam in zahtevam naročnika, določenim v tehničnih specifikacijah. Po opravljenem vpogledu v ponudbo ponudnika HI-PO, d. o. o., Brezje pri Grosupljem 32, Grosuplje je vlagatelj naročnika opozoril, da je ponudba nepravilna v več točkah, naročnik pa je spremenil odločitev in odločil, da ne izbere nobene ponudbe. Vlagatelj se ne strinja s pojasnilom naročnika, da so tehnične specifikacije neustrezne, saj so bili vsi razpisi narejeni na podlagi zakonskih predpisov, ki zahtevajo certificirane stole, to pa zagotavlja varnost in zdravje. Naročnik omenja mnenje Službe za varnost in zdravje pri delu, ki pa ga odločitvi ni priložil. V zvezi s stoloma pod številkami 1 in 2 vlagatelj navaja, da beseda »operativni« nima nobenega pomena, je samo pridevnik, ki se uporablja pri opisu. Pomembno je, da je imel vsak stol točno določene specifične tehnične zahteve. V zvezi z zahtevo glede nastavitve napetosti hrbtnega naslona glede na težo uporabnika, ki naj je ne bi bilo mogoče presojati, vlagatelj navaja, da je bila tehnična zahteva ustrezna, ker tu ne gre za stvar presoje, kakšna mora biti napetost hrbtnega naslona (ta se ne more presojati), temveč ali mehanizem vsebuje to funkcijo ali ne, v tehničnih opisih pa je bilo zahtevano, da jo mora. Tudi naročnikova zahteva »sinhro mehanizem z gugalno funkcijo« je bila ustrezna in jasna, saj ima sinhro mehanizem že v osnovi funkcije, ki jih naročnik zahteva. Gre le za besedno igro pridevnikov »gugalno« oz. »elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbtna«. Ker naročnik zahteva »sinhro mehanizem z gugalno funkcijo in možnostjo ustavitve v vseh pozicijah, nastavitve napetosti hrbtnega naslona glede na težo uporabnika«, so s tem točno specifične zahteve sinhro mehanizma. Vlagatelj zaključuje, da razpis ni bil neustrezen, in opozarja, da so bili vsi podatki iz ponudb že razkriti, kar pomeni, da bodo ponudniki oškodovani pri morebitnem novem razpisu. Čeprav naročnik navaja, da bo spremenil tehnične zahteve, do tega ne bo prišlo, ker so zahteve že zdaj jasne, zaradi česar gre za kršitev temeljnih načel.

Naročnik je 1. 6. 2023 sprejel odločitev št. 430-289/2023-3, s katero je zahtevek za revizijo zavrnil. V obrazložitvi odločitve navaja, da vlagatelj v zahtevku ni navedel, katere konkretne člene ZJN-3 je naročnik kršil. Vlagatelj naročniku očita, da so razlogi, ki so bili navedeni v odločitvi o zavrnitvi vseh ponudb, navidezni. Naročnik nadaljuje, da je certifikat osnovni predpogoj za poslovanje na področju ponudbe delovnih stolov in ne sme biti edini pogoj za prijavo na razpis. V postopku certificiranja se ne preverja izpolnjevanja minimalnih zahtev iz točka 1.e priloge 3. členu Pravilnika o varnosti in zdravja pri delu s slikovnim zaslonom (Uradni list RS, št. 30/2000 in spremembe; v nadaljevanju: Pravilnik), ampak se ugotavlja skladnost osnovnih elementov delovnega stola, predvsem glede njegovih dimenzij, materialov in nosilnosti. Zato dejstvo, da je delovni stol certificiran, ne pomeni, da ustreza zahtevam naročnika. Tehnične zahteve za stole so bile

določene v obrazcu »Predračun kompleksni« oz. v popisu blaga in del št. 18082022. V fazi ocenjevanja ponudb je naročnik ugotovil, da minimalne tehnične zahteve niso v skladu z zahtevami Pravilnika, in sicer da mora biti delovni stol stabilen in mora delavcu omogočati udoben položaj in neovirano premikanje, da mora imeti nastavljivo višino sedežne površine in premično podnožje ter da mora biti ledvena opora za hrbet nastavljiva po naklonu in višini ter omogočati elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbta. Ne glede na to, za kakšen stol gre, mora ta izpolnjevati vse minimalne zahteve, določene s Pravilnikom. Tehnični zahtevi za pozicije 1, 2 in 3 »*ergonomsko oblikovan hrbtni {naslon} z nastavljivo ledveno oporo*« in »*sinhro mehanizem z gugalno funkcijo*« namesto zahteve, ki je skladna s Pravilnikom, »*ledvena opora za hrbet mora biti nastavljiva po naklonu in višini in ki omogoča elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbta*«, nista ustrezni in skladni s Pravilnikom, ki ga mora naročnik upoštevati, zato se ni mogel opredeliti glede tehnične ustreznosti ponujenih stolov. Naročnik na podlagi tehničnih specifikacij iz razpisne dokumentacije, ki jih ni mogoče spreminjati, ni mogel ponovno ocenjevati ponudb, zato je zavrnil vse ponudbe. V nasprotnem primeru bi moral kupiti stole, ki ne ustrezajo minimalnim zahtevam s področja varnosti in zdravja pri delu. Vlagatelj bo lahko v ponovljenem postopku z drugačnimi tehničnimi zahtevami ponovno sodeloval pod enakimi pogoji kot drugi ponudniki.

Naročnik je Državni revizijski komisiji 5. 6. 2023 odstopil dokumentacijo o postopku oddaje javnega naročila in dokumentacijo o predrevizijskem postopku.

Vlagatelj se do navedb naročnika iz odločitve o zavrnitvi zahtevka za revizijo ni opredelil.

Po pregledu prejete dokumentacije in preučitvi navedb vlagatelja in naročnika je Državna revizijska komisija odločila, kot izhaja iz izreka tega sklepa, iz razlogov, navedenih v nadaljevanju.

Med vlagateljem in naročnikom je spor glede zakonitosti naročnikove odločitve o zavrnitvi vseh ponudb. Vlagatelj naročniku očita, da v odločitvi o zavrnitvi vseh ponudb navedeni razlogi niso utemeljeni oz. da mu že obstoječe tehnične specifikacije, kot so določene v razpisni dokumentaciji, omogočajo ocenjevanje ponudb ter izbiro najugodnejšega ponudnika.

ZJN-3 ne določa oz. naročniku ne nalaga dolžnosti, da javno naročilo odda, temveč ureja tudi primere, ko se postopek oddaje javnega naročila ne konča z izbiro najugodnejšega ponudnika. Razlogi za neuspešen zaključek postopka oddaje javnega naročila so lahko bodisi na strani ponudnikov, ki so oddali nedopustne ponudbe, zaradi česar naročnik vse ponudbe zavrne (1. alineja tretjega odstavka 90. člena ZJN-3), bodisi na strani naročnika, ko ta zaradi razlogov na svoji strani ne odda javnega naročila. Peti odstavek 90. člena ZJN-3 tako določa, da lahko naročnik na vseh stopnjah postopka po izteku roka za odpiranje ponudb zavrne vse ponudbe. Če je naročnik zavrnil vse ponudbe, mora o razlogih za takšno odločitev in o tem, ali bo začel nov postopek, obvestiti ponudnike ali kandidate. Kadar izvaja naročnik postopek javnega naročanja, v katerem objavi povabilo k sodelovanju, mora navedeno odločitev objaviti na Portalu javnih naročil in, če je to glede na vrednost ali predhodne objave primerno, v Uradnem listu Evropske unije. Kadar naročnik zavrne vse ponudbe, lahko izvede za isti predmet nov postopek javnega naročanja le, če so se bistveno spremenile okoliščine, zaradi katerih je zavrnil vse ponudbe.

Niti ZJN-3 niti drugi predpisi s področja javnega naročanja ne določajo posebnih kriterijev, po katerih bi bilo mogoče presojeti utemeljenost oz. dopustnost naročnikovih razlogov za zaključek postopka brez oddaje javnega naročila. Državna revizijska komisija je že v več svojih odločitvah, v katerih je obravnavala zakonitost naročnikove odločitve o zavrnitvi vseh ponudb, opozorila na prakso Sodišča Evropske unije, ki je pri razlagi skupnostnega prava navedlo, da naročniki ob sprejemu odločitve o zaključku postopka oddaje javnega naročila brez izbire najugodnejše ponudbe ali začetku novega postopka uživajo širok preudarek, pri čemer evropsko pravo javnih

naročil ne zahteva, da bi naročniki takšno odločitev smeli sprejeti le v izjemnih primerih ali na podlagi posebej upravičenih razlogov (prim. zadevi št. C-27/98, točke 23, 25 in 33, ter št. C-244/02, točka 29). Sodišče Evropske unije je ob tem opozorilo, da morajo naročniki pri preklicu javnega razpisa (kljub temu, da direktive s področja javnega naročanja, razen dolžnosti obveščanja, ne določajo nobenih posebnih pravil, ki bi se nanašala na vsebinske ali formalne pogoje za sprejem take odločitve) spoštovati temeljna pravila prava Evropske Unije, še posebej načela, vsebovana v Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, ki zadevajo svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev (zadeva št. C-92/00, točka 42). Naročnik sme vedno prekiniti postopek oddaje javnega naročila in ga zaključiti brez izbire najugodnejše ponudbe, celo v primeru, če je do nemožnosti izbire prišlo zaradi napake naročnika, pod pogojem, da je takšna odločitev sprejeta ob spoštovanju temeljnih pravil skupnostnega prava o javnem naročanju, zlasti načela enake obravnave (zadeva št. C-244/02, točka 36). V sodbi zadeve št. C-440/13 je Sodišče Evropske unije zapisalo, da naročnik ne more biti zavezan, da zaključi začet postopek za oddajo javnega naročila in da naročilo odda, če na koncu postopka za oddajo naročila ostane le en ponudnik, ki bi bil sposoben naročilo izvršiti, člene 41(1), 43 in 45 Direktive številka 2004/18/ES pa je treba razlagati tako, da člen 45 Direktive številka 2004/18/ES – če pogoji za uporabo razlogov za izključitev, ki so v njem določeni, niso izpolnjeni – ne ovira tega, da naročnik sprejme odločitev, da ne odda javnega naročila, za katero je bilo objavljeno obvestilo, in da tega naročila ne odda dokončno edinemu preostalemu ponudniku, ki je bil začasno določen za izbranega ponudnika. Obrazložitev odločitve o razveljavitvi lahko tako temelji na razlogih, ki so z vidika javnega interesa povezani zlasti s presojo smotnosti, da se zaključi postopek za oddajo javnega naročila, med drugim ob upoštevanju morebitne spremembe gospodarskega konteksta ali dejstev ali celo potreb zadevnega naročnika. Tako odločitev je mogoče obrazložiti tudi z nezadostno konkurenco, saj bi na koncu postopka za oddajo zadevnega naročila ostal le en ponudnik, ki bi bil sposoben to naročilo izvršiti (gl. zlasti točke od 35 do 37 omenjene sodbe). Drugačnega zaključka ni mogoče napraviti niti na podlagi Direktive 2014/24/EU z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (Uradni list EU, št. L 94/2014), ki je v pravni red Republike Slovenije prenesena z ZJN-3 (drugi odstavek 1. člena ZJN-3).

Presoja zakonitosti naročnikove odločitve o zavrnitvi ponudb v revizijskem postopku tako obsega (v obsegu revizijskih navedb) zlasti preverjanje, ali je naročnik pri sprejemu le-te ravnal v skladu s temeljnimi pravili skupnostnega prava o javnem naročanju, predvsem ali je naročnik morebiti ravnal netransparentno in diskriminatorno oz. je ponudnike obravnaval neenakopravno. Načelo enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3) naročnika obvezuje, da mora med ponudniki na vseh stopnjah postopka javnega naročanja glede vseh elementov zagotoviti, da med njimi ni razlikovanja. Kadar naročnik na podlagi petega odstavka 90. člena ZJN-3 postopek oddaje javnega naročila zaključi z zavrnitvijo vseh ponudb, je o kršitvi načela enake obravnave ponudnikov mogoče govoriti zlasti v primeru, kadar je razlog za zaključek postopka naveden le formalno oz. navidezno, dejansko pa je uporabljen z namenom, da se enega ali več ponudnikov postavi v neupravičeno boljši oz. slabši položaj v primerjavi z drugimi ponudniki. Iz določbe petega odstavka 90. člena ZJN-3 pa izhaja tudi naročnikova obveznost, da razloge, s katerimi utemeljuje odločitev o zavrnitvi vseh ponudb, navede že v odločitvi sami (»[...] *mora o razlogih za takšno odločitev* [...]«), s čemer se zagotovi transparentnost javnega naročanja kot minimum uresničitve načela enakopravne obravnave ponudnikov (6. in 7. člen ZJN-3) ter možnost uveljavljanja učinkovitega pravnega varstva (9. člen ZPVPJN).

Kot je razvidno iz odločitve o zavrnitvi vseh ponudb, je v predmetnem postopku oddaje javnega naročila naročnik kot razlog za zavrnitev navedel, da je v ponovljenem postopku ocenjevanja ponudb pridobil mnenje Službe za varnost in zdravje pri delu (ki ga sicer, kot utemeljeno izpostavlja vlagatelj, ni priložil odločitvi o zavrnitvi vseh ponudb) in da je pri ponovnem pregledu tehničnih zahtev ugotovil, da so te neustrezne. Ob tem je v odločitvi o zavrnitvi vseh ponudb

specificiral naslednje konkretne razloge, zaradi katerih naj ne bi mogel ponovno presojudati in ocenjevati ponudb:

- pri pisarniškem stolu pod številko 1 - Pisarniški stol (operativni) je naročnik s tehničnimi opisi opisal delovni stol, v navedbi za stol pa je navedel »OPERATIVNI«, za katerega so opisi iz zahteve bistveno drugačni,
- pri pisarniškem stolu pod številko 2 - Pisarniški stol za močnejše (operativni) je naročnik s tehničnimi opisi opisal delovni stol, v navedbi za stol pa je navedel »OPERATIVNI«, za katerega so opisi iz zahteve bistveno drugačni,
- pri stolih pod številkami 1, 2 in 3 je bila neustrezna tehnična zahteva za stole, in sicer nastavitve napetosti hrbtnega naslona glede na težo uporabnika, ki naj je ne bi bilo mogoče presojudati,
- pri stolih pod številkami 1, 2 in 3 je bila neustrezna tehnična zahteva »*sinhro mehanizem z gugalno funkcijo*«, saj bi se morala beseda »gugalno« nadomestiti z izrazom »*elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbtna*«.

Državna revizijska komisija ugotavlja, da so navedeni razlogi nejasni oz. da iz njih ni razvidno, zakaj naročnik na podlagi obstoječih tehničnih zahtev ne bi mogel oceniti ponudb. V zvezi z naročnikovim pojasnilom, da je naročnik stola pod številkami 1 in 2 označil kot operativna, s tehničnimi zahtevami pa je opisal delovni stol, je mogoče slediti vlagatelju, ki navaja, da gre zgolj za pridevnik oz. označbo stola, kar za presojo izpolnjevanja tehničnih zahtev ni pomembno. Kot pravilno izpostavlja vlagatelj, je bistveno, ali stol izpolnjuje tehnične zahteve, ki so bile določene v popisu blaga, ne glede na to, ali je bil stol označen kot delovni ali operativni. Naročnik je namreč v popisu blaga specificiral dimenzije stola ter ostale konkretne tehnične zahteve in njihovo izpolnjevanje je bistveno za presojo dopustnosti ponudbe z vidika ustreznosti potrebam in zahtevam naročnika, določenim v tehničnih specifikacijah. Zakaj naj bi dejstvo, da sta stola v nazivu označena kot operativna, naročniku onemogočalo preverjanje izpolnjevanja konkretnih tehničnih zahtev iz opisa blaga, iz obrazložitve odločitve tako ni razvidno. Prav tako ni razvidno, zakaj naj pri stolih pod številkami 1, 2 in 3 ne bi bilo mogoče presojudati izpolnjevanja zahteve glede nastavitve napetosti hrbtnega naslona glede na težo uporabnika. Kot utemeljeno navaja vlagatelj, ne gre za presojo same napetosti hrbtnega naslona, temveč zgolj za vprašanje, ali ponujeni stol to funkcijo ima ali ne – ali je torej mehanizem stola tak, da omogoča nastavitve napetosti hrbtnega naslona glede na težo uporabnika. Utemeljitev naročnika v ničemer ne pojasnjuje, zakaj presoja te funkcionalnosti ne bi bila mogoča. Podobno velja tudi za tehnično zahtevo glede sinhro mehanizma z gugalno funkcijo, za katero naročnik trdi, da bi se morala beseda »gugalno« nadomestiti z izrazom »*elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbtna*«, saj ni jasno, v čem se oba izraza tako razlikujeta, da naročnik ponudb ne bi mogel oceniti. Gre za dva izraza, ki opisujeta določene funkcionalnosti stola, te pa je naročnik opredelil v tehničnih specifikacijah predmetnega postopka oddaje javnega naročila. Zapisano toliko bolj velja ob upoštevanju dejstev, ki bodo pojasnjena v nadaljevanju te obrazložitve.

Naročnik je namreč v odločitvi, s katero je zavrnil zahtevek za revizijo, navedel, da minimalne tehnične zahteve niso v skladu z zahtevami Pravilnika, in sicer da mora biti delovni stol stabilen in mora delavcu omogočati udoben položaj in neovirano premikanje, da mora imeti nastavljivo višino sedežne površine in premično podnožje ter da mora biti ledvena opora za hrbet nastavljiva po naklonu in višini ter omogočati elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbtna. Kot je navedel naročnik, mora pri nabavi stolov upoštevati zahteve Pravilnika, tehnični zahtevi »*ergonomsko oblikovan hrbtni {naslon} z nastavljivo ledveno oporo*« in »*sinhro mehanizem z gugalno funkcijo*« pa naj ne bi bili skladni z zahtevo Pravilnika, v skladu s katero mora biti ledvena opora za hrbet nastavljiva po naklonu in višini in mora omogočati elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbtna.

V zvezi s temi naročnikovimi navedbami je treba ugotoviti dvoje. Prvič, naročnik dejstva, da naj bi bile tehnične zahteve iz popisa blaga v nasprotju s določbami Pravilnika, v odločitvi o zavrnitvi vseh ponudb sploh ni navedel. To okoliščino je prvič predstavil šele v postopku pravnega varstva. Že samo s takim ravnanjem je naročnik kršil določbo petega odstavka 90. člena ZJN-3, iz katere, kot je bilo že pojasnjeno, izhaja zahteva, da naročnik razloge, s katerimi utemeljuje odločitev o zavrnitvi vseh ponudb, navede že v odločitvi sami. Naročnikove navedbe, da so tehnične zahteve iz popisa blaga v nasprotju s Pravilnikom oz. da je slednjega dolžan upoštevati, izbira ponudnika na podlagi obstoječih zahtev pa bi pomenila, da ne bi upošteval minimalnih zahtev s področja varnosti in zdravja pri delu, so tako prepozne in kot take neupoštevne. Enako kot vlagatelj v postopku pravnega varstva po tem, ko naročnik že odloči o zahtevku za revizijo, praviloma ne sme navajati novih kršitev, dejstev in predlagati novih dokazov (šesti odstavek 29. člena ZPVPJN), tudi naročnik v odločitvi o zahtevku za revizijo (torej v postopku pravnega varstva) ne sme navajati novih razlogov za utemeljitev odločitve o (ne)oddaji javnega naročila, ki jih ni navedel že v sami odločitvi, saj bi bilo vlagatelju s tem onemogočeno učinkovito uveljavljanje pravnega varstva.

In drugič, tudi v primeru, ko predstavljene navedbe naročnika glede upoštevanja Pravilnika v obravnavani zadevi ne bi bile prepozne, bi bilo treba ugotoviti, da so povsem nesklepčne oz. da jih pregled razpisne dokumentacije ne potrjuje. Naročnik namreč navaja, da je zavezan upoštevati Pravilnik in da ga na podlagi obstoječe razpisne dokumentacije ne more. Iz teh njegovih navedb je mogoče sklepati, da bodisi zahteve iz Pravilnika niso del obstoječe razpisne dokumentacije bodisi so zahteve iz Pravilnika v nasprotju s tehničnimi specifikacijami iz razpisa. Vendar pa pregled razpisne dokumentacije pokaže nasprotno. Naročnik je namreč tehnične specifikacije določil v dveh delih razpisne dokumentacije, in sicer v poglavju V. Tehnične specifikacije ter v dokumentu *»Predračun kompleksni«* oz. v popisu blaga in del št. 18082022. V poglavju V. Tehnične specifikacije je naročnik najprej določil splošne zahteve za oba sklopa (sklop 1 – stoli in sklop 2 – pisarniška pohištvena oprema), zatem pa je v točki 2.1 določil še dodatne zahteve za sklop 1, pri čemer je na strani 21 določil:

»Pisarniški stoli (vrtiljaki) morajo, skladno s Pravilnikom o varnosti in zdravju pri delu, s slikovnim zaslonom ustrezati zahtevam, da je delovni stol stabilen in omogoča delavcu udoben položaj ter neovirano premikanje, da ima nastavljivo višino sedežne površine in premično podvozje in da je ledvena opora za hrbet nastavljiva po naklonu in višini in omogoča elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbta.«

Iz citirane določbe razpisne dokumentacije je razvidno, da je naročnik Pravilnik izrecno določil v smislu zahteve, pri čemer je izrecno povzel tudi vse tri tehnične zahteve Pravilnika, za katere v obrazložitvi odločitve o zavrnitvi zahtevka za revizijo zatrjuje, da jih ne more upoštevati:

- da mora biti delovni stol stabilen in mora delavcu omogočati udoben položaj ter neovirano premikanje,
- da mora imeti delovni stol nastavljivo višino sedežne površine in premično podvozje,
- da mora biti ledvena opora za hrbet nastavljiva po naklonu in višini in naj omogoča elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbta.

Ker so navedene zahteve del obstoječe razpisne dokumentacije, ni jasno, zakaj jih naročnik ne bi mogel upoštevati pri ocenjevanju ponudb, saj so ponudnike zavezovale, da jih pri pripravi ponudb upoštevajo, za naročnika pa predstavljajo podlago za ugotavljanje dopustnosti ponudbe oz. podlago za ugotavljanje ustreznosti njegovim potrebam in zahtevam. Ponujeni stoli morajo torej glede na izrecno določbo razpisne dokumentacije izpolnjevati zahteve Pravilnika in naročnik vsekakor ima možnost izbrati stole, ki z vidika Pravilnika zagotavljajo izpolnjevanje minimalnih zahtev s področja varnosti in zdravja pri delu.

Tudi v primeru, če naročnikova pojasnila razumemo na način, da si zahteve Pravilnika in tehnične zahteve iz popisa blaga nasprotujejo, ni jasno, v katerem delu naj bi to nasprotovanje obstajalo. Naročnik je namreč v popisu blaga za stole pod številkami 1, 2 in 3 določil naslednje tehnične zahteve:

»PISARNIŠKI STOL (OPERATIVNI)

Sedež tapeciran v kvalitetno blago (najmanj 150.000 Martindale), ergonomsko oblikovan hrbtni z nastavljivo ledveno oporo, višinsko nastavljiva ročna opirala, sinhro mehanizem z gugalno funkcijo in možnostjo ustavitve v vseh pozicijah, nastavev napetosti hrbtnega naslona glede na težo uporabnika, petkrako piramidalno črno podnožje iz poliamida ojačanega s steklenimi vlakni. Zahtevana nosilnost stola do najmanj 100 kg.

Dimenzije:

sedišče min. šxg 45x43 cm

hrbtišče min. šxv 45x55 cm, z možnostjo dviga min. 5 cm s tračnim dvižnim mehanizmom

PISARNIŠKI STOL ZA MOČNEJŠE (OPERATIVNI)

Sedež tapeciran v kvalitetno blago (najmanj 150.000 Martindale), ergonomsko oblikovan hrbtni z nastavljivo ledveno oporo, višinsko nastavljiva ročna opirala, sinhro mehanizem z gugalno funkcijo in možnostjo ustavitve v vseh pozicijah, nastavev napetosti hrbtnega naslona glede na težo uporabnika, petkrako piramidalno črno podnožje iz poliamida ojačanega s steklenimi vlakni. Zahtevana nosilnost stola do najmanj 150 kg.

Dimenzije:

sedišče min. šxg 50x45 cm

hrbtišče min. šxv 50x75 cm, z možnostjo dviga min. 5 cm s tračnim dvižnim mehanizmom

PISARNIŠKI STOL (DIREKTORSKI)

Sedež tapeciran v kvalitetno blago (najmanj 150.000 Martindale) ali kvalitetno umetno usnje, ergonomsko oblikovan hrbtni naslon, tapecirana opora za glavo, nastavljiva po višini in naklonu, nastavljivo sedišče po višini in globini, višinsko nastavljiv hrbtni naslon z nastavljivo ledveno oporo, nastavev napetosti hrbtnega naslona glede na težo uporabnika, sinhro mehanizem z gugalno funkcijo in možnostjo ustavitve v vseh pozicijah, petkrako piramidalno podnožje iz poliranega aluminija, višinsko nastavljiva ročna opirala.

Zahtevana nosilnost stola do najmanj 100 kg.

Dimenzije:

sedišče min. šxg 45x43 cm

hrbtišče min. šxv 45x55 cm, z možnostjo dviga min. 5 cm s tračnim dvižnim mehanizmom«

Naročnik v odločitvi o zavrnitvi zahtevka za revizijo in še manj v odločitvi o zavrnitvi vseh ponudb ni obrazložil, v čem naj bi obstajalo nasprotovanje med zahtevami Pravilnika in zahtevami iz popisa blaga. Zahteve iz popisa blaga vsekakor niso take, da bi naročnik ob njihovem upoštevanju dobil stole, ki ne bi bili stabilni in ki ne bi omogočali udobnega položaja ter neoviranega premikanja. Tudi zahteva, da mora imeti delovni stol nastavljivo višino sedežne površine in premično podvozje, ni v nasprotju z nobeno izmed zahtev, določenih v popisu blaga. Zahteva, da mora biti ledvena opora za hrbet nastavljiva po naklonu in višini in da mora omogočati elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbta, pa je tista, za katero naročnik trdi, da je ne more upoštevati, pri čemer ni razvidno, zakaj – zahteva je izrecno del obstoječe razpisne dokumentacije in jo je mogoče vsekakor upoštevati in razlagati skupaj z zahtevo glede ergonomsko oblikovanega naslona z nastavljivo ledveno oporo in zahtevo glede sinhro mehanizma z gugalno funkcijo – te zahteve si ne nasprotujejo, temveč kvečjemu dopolnjujejo.

Na podlagi navedenega Državna revizijska komisija ugotavlja, da je naročnik kršil peti odstavek 90. člena ZJN-3 s tem, ko je v odločitvi o zavrnitvi zahtevka za revizijo navedel razloge za zavrnitev vseh ponudb, ki jih ni navedel že v odločitvi o zavrnitvi vseh ponudb. Poleg tega so razlogi za zavrnitev ponudb navedeni tudi nejasno in netransparentno, saj naročnik ima podlago v obstoječi razpisni dokumentaciji, da upošteva tehnične zahteve iz popisa blaga skupaj z zahtevami iz Pravilnika, ki so bile izrecno del predmetne razpisne dokumentacije in za katere naročnik ni znal utemeljiti, v čem naj bi nasprotovale tehničnim zahtevam iz popisa blaga.

Državna revizijska komisija je ob upoštevanju vsega navedenega zahtevku za revizijo ugodila in na podlagi 2. alineje prvega odstavka 39. člena ZPVPJN razveljavila odločitev naročnika, kot izhaja iz dokumenta »*Odločitev o oddaji javnega naročila MORS 347/2021 - ODP*« št. 430-389/2021-55 z dne 17. 5. 2023. V zvezi z vlagateljevim predlogom, da se njega izbere kot najugodnejšega ponudnika, pa gre pojasniti, da lahko odločitev o izbiri določene ponudbe (in torej odločitev o oddaji naročila) sprejme le naročnik v postopku javnega naročanja (glej drugi in tretji odstavek 90. člena ZJN-3), ne pa Državna revizijska komisija kot organ pravnega varstva. Državna revizijska komisija ima v postopku pravnega varstva kasatorična pooblastila in ne reformatoričnih pooblastil, kar pomeni, da lahko naročnikova ravnanja v primeru ugotovljenih kršitev le razveljavi (glej prvi in drugi odstavek 39. člena ZPVPJN), ne more pa namesto naročnika sprejemati odločitev v postopku oddaje javnega naročila. Revizija postopka namreč le preprečuje nezakonito sprejeto odločitev o (ne)oddaji naročila, medtem ko odločitev o izbiri še vedno ostaja v pristojnosti naročnika.

Skladno s tretjim odstavkom 39. člena ZPVPJN daje Državna revizijska komisija naročniku napotke za pravilno izvedbo postopka oddaje javnega naročila v delu, ki je bil razveljavljen. Ker je bila v konkretnem primeru (zaradi prepozno in nejasno oz. netransparentno navedenih razlogov) razveljavljena naročnikova odločitev o zavrnitvi vseh ponudb, naj torej naročnik v postopku oddaje predmetnega javnega naročila sprejme katero od odločitev, ki jih predvideva ZJN-3, pri tem pa upošteva ugotovitve Državne revizijske komisije, kot izhajajo iz tega sklepa. Naročnik naj bo pozoren zlasti na to, da bo odločitev o (ne)oddaji javnega naročila, ki jo bo sprejel, obrazložil z navedbo jasnih, nedvoumnih in konkretnih ter dejansko obstoječih razlogov, ki bodo omogočali preizkus zakonitosti sprejete odločitve.

S tem je odločitev Državne revizijske komisije utemeljena.

Pravni pouk:

Zoper odločitev o zahtevku za revizijo je dovoljen upravni spor. Tožba se vloži neposredno pisno pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, ali pa se mu pošlje po pošti. Rok za vložitev tožbe je 30 dni od vročitve odločitve Državne revizijske komisije.

predsednik senata:
Andraž Žvan, univ. dipl. prav.,
član Državne revizijske komisije

Vročiti:

- vlagatelj,
- naročnik,
- RS MJU.

Vložiti:

- v spis zadeve.